



Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

**KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD KRANJ
ODDELEK ZA KMETIJSKO SVETOVANJE**

Cesta Iva Slavca 1

4000 K R A N J

☎ 04/ 28 04 632

FAX: 04/280 04 612

E mail: marija.kalan@kr.kgzs.si

Prvo dognojevanje ozimnih žit je pomembno kljub naraščanju cen gnojil

Zima brez snega, pomanjkanje vlage v tleh zaradi premalo padavin, nizke temperature tal in vsak dan dražja mineralna gnojila, naj pridelovalce ozimnih žit ne odvrtača od pravočasnega prvega dognojevanja spomladi. Trenutno ozimna žita zaradi suhih in hladnih tal še počasi rastejo, že ob prvih padavinah lahko pričakujemo začetek intenzivnega razraščanja, saj so tudi dnevi vsak dan daljši, svetlejši in toplejši.

Prvo dognojevanje v spomladanskem zlasti pri ozimni pšenici in tritikali, ki se razraščata spomladi vpliva na število poganjkov, na dolžino klasa in tudi na število zrnja v klasu. Optimalni čas za 1. dognojevanje ozimne pšenice spomladi je 1. do 3. stranski poganjek.



BBCH 21-začetek razraščanja, viden 1. stranski



BBCH 23 vidni stranski poganjki

Kadar je prvo spomladansko dognojevanje prepozno in če so odmerki priporočenih količin dušika prenizki se bodo posledice tega poznale ob žetvi.

Priporočene količine dušika za dognojevanje ozimnih žit spomladi:

Vrsta žita	razvojna faza	Kg dušika/ha	Vrsta gnojil
Pšenica	Zgodaj spomladi (BBCH 21 – 25)	50 -70	- uporabo dušičnih mineralnih gnojil na osnovi nitratov - kompost - razredčena gnojevka
	Med 1.in 2. Kolencem (BBCH 31 -32)	30 -50	- dognojevanje na osnovi RQ talnih testov ali hitrih rastlinskih dušičnih testov , uporaba kombiniranih dušičnih gnojil z žveplom
	Začetek klasenja (BBCH49 -51)	30 -50	- dognojevanje na osnovi hitrih rastlinskih dušičnih testov, uporaba kombiniranih dušičnih gnojil z žveplom
Ječmen	Zgodaj spomladi (BBCH 21 – 25)	30 -60	- uporabo dušičnih mineralnih gnojil na osnovi nitratov - kompost - razredčena gnojevka

	Med 1.in 2. Kolencem (BBCH 31 -32)	30 -50	- dognojevanje na osnovi RQ talnih testov ali hitrih rastlinskih dušičnih testov , uporaba kombiniranih dušičnih gnojil z žveplom
	Začetek klasenja (BBCH49 -51)	30 -50	- dognojevanje na osnovi hitrih rastlinskih dušičnih testov, uporaba kombiniranih dušičnih gnojil z žveplom
Tritikala , rž pira,	Zgodaj spomladi (BBCH 21 – 25)	50	- uporabo dušičnih mineralnih gnojil na osnovi nitratov - kompost - razredčena gnojevka
	Med 1.in 2. kolencem (BBCH 31 -32)	20 -40	- dognojevanje na osnovi RQ talnih testov ali hitrih rastlinskih dušičnih testov , uporaba kombiniranih dušičnih gnojil z žveplom
	Začetek klasenja (BBCH49 -51)	0 -40	- dognojevanje na osnovi hitrih rastlinskih dušičnih testov, uporaba kombiniranih dušičnih gnojil z žveplom

Kadar žita rastejo na strukturo slabih, zbitih tleh v ozkem kolobarju s koruzo je razvoj koreninskega sistema ozimnih žit zaradi slabe strukture tal in talnih gliv, ki lahko prehajajo na korenine žit oviran. V takih pogojih Zaradi slabega koreninskega sistema rastline hranila težje sprejemajo, težje se borijo proti stresnim razmeram med rastjo zato so pridelki zrnja slabši.

Rž in ječmen večino korenin razvijeta jeseni, pri ostalih žitih se korenine razvijajo tudi še spomladi. Pšenica ima na pretežnem delu Slovenije od 1 do 3 stranske poganjke, podobno tudi tritikala. Glede na tehnološka priporočila za dognojevanje je že na območju celotne države nastopil optimalni čas za na razvoj že pri vseh vrstah ozimnih žit.

Če korenine niso dovolj razvite ali so zaradi suhomrazice uničene, je opazno rumenenje ozimnih posevkov. Rumenenje posevkov je najbolj vidno na ozimnem ječmenu, na zbitih tleh, na tleh kjer je zastajala voda in kaže na pomanjkanje rastlinam dostopnega dušika. Kadar so tla preko zime večinoma suha, se spomladi opaža rumenenje je posevke žit priporočljivo valiti, da se vzpostavi boljši stik korenin z tlemi. Najpogosteje se rumenenje rastlin opazi spomladi pri ječmenu. Ozimni ječmen večinoma razrašča jeseni, spomladansko rumenenje je lahko tudi posledica pomanjkanja dušika, če ozimni ječmen ni zgodaj dognojen. Za prvo dognojevanje ozimnih žit v letošnjem letu, ki bo zaradi suhih tal in nizkih temperatur nekoliko kasnilo, priporočamo, da za gnojenje uporabite dušik v nitratni obliki (KAN 27 %). Po 1. dognojevanju ozimnih žit je priporočljivo posevke žit tudi prečesati, saj se s česanjem gnojila zadela v tla, s tem se zmanjšajo tudi izgube dušika v zrak. Plitvo česanje žit po prvem dognojevanju spomladi je priporočljivo tudi zaradi boljšega razraščanja koreninskega sistema. Česanje žit po dognojevanju opravimo vedno pred napovedanim dežjem.

Letošnja zima bo kot kaže po padavinah zelo skopa, saj smo na območju države v mesecu januarju in v mesecu februarju doslej dobili komaj ½ padavin dolgoletnega povprečja. Kot kaže bo suh tudi mesec marec, saj v naslednjih 10 dneh na spletnih straneh ARSO še ni videti nobenih padavin, tla so trenutno na pretežnem delu države še hladna in suha. Napoved padavin lahko spremljate na: <https://meteo.arso.gov.si/met/sl/weather/bulletin/agro/>, kjer lahko spremljate napoved za padavine, veter, temperatura tal za posamezna pridelovalna območja V Sloveniji.

Nekateri pridelovalci ozimnih žit (ječmen, pšenica), so prvo dognojevanje že opravili, vsem ostalim pa svetujemo, da 1. dognojevanje vseh ozimnih žit opravijo pred napovedanimi padavinami. Le tako bodo ozimna žita lahko pričela hitro z rastjo in nam ob žetvi dala optimalen pridelek zrnja glede na rastne pogoje v času rasti.

Marija Kalan, KGZS zavod Kranj